

เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ นิตยสาร The Economist ได้จัดงาน Myanmar Summit ครั้งที่ ๒ ที่โรงแรม Sedona ณ กรุงย่างกุ้ง มีผู้เข้าร่วมงานทั้งหมดประมาณ ๒๐๐ คน โดยส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชนต่างชาติที่ทำธุรกิจในเมียนมาและมีภาคเอกชนเมียนมาด้วย ภายในงานมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจในเมียนมา รวมไปถึงความท้าทายต่าง ๆ ภายใต้รัฐบาลพรรค NLD ระหว่างนักวิเคราะห์จากนิตยสาร The Economist กับภาคเอกชนเมียนมาและภาคเอกชนต่างชาติที่ทำธุรกิจในเมียนมา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ภาพรวมสถานการณ์ในเมียนมาและภูมิภาค

๑.๑ สถานการณ์ทั่วไปในเมียนมา นาย Charles Goddard ผู้อำนวยการเอเชียแปซิฟิก Economist Intelligence Unit (EIU) กล่าวถึงอำนาจสองฝ่าย (dual centre of power) ในเมียนมา คือ ทหารและพรรค NLD ซึ่งต่างก็มีผลประโยชน์ที่ซับซ้อนและขัดแย้งกัน อาจเกิดปัญหาความตึงเครียดทางการเมืองในช่วงเปลี่ยนผ่านรัฐบาลและการดำเนินการกระบวนการสันติภาพ ในขณะเดียวกันเมียนมาก็มีพัฒนาการในทางที่ดีในด้านประชาธิปไตย โดยมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง และการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ปัจจุบันยังคงมีความความไม่มั่นใจเกี่ยวกับความสามารถของรัฐบาลชุดใหม่ในการบริหารประเทศ และนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลใหม่ซึ่งยังขาดรายละเอียดและความชัดเจน

๑.๒ สถานการณ์ในเศรษฐกิจในภูมิภาค นาย Andrew Staples ผู้อำนวยการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เครือข่ายภาคธุรกิจของนิตยสาร The Economist กล่าวถึงปัจจัยหลาย ๆ อย่างในภูมิภาคซึ่งกระทบต่อเศรษฐกิจของเมียนมา ไม่ว่าจะเป็นการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ความผันผวนและแรงกดดันต่ออัตราแลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจโลก รวมไปถึงการลดลงของราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม นาย Staples ยังคงให้ความเห็นว่า ภูมิภาคเอเชียยังจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง โดย The Economist คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจจีนจะโตร้อยละ ๖.๗ และเศรษฐกิจเมียนมาจะโตร้อยละ ๗.๗ ในปี ๕๙ พร้อมทั้งสรุปภาพรวมของเศรษฐกิจเมียนมาว่าประเทศเมียนมาพัฒนาจะก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการขยายตัวด้านการลงทุน และอุปสงค์ของภาครัฐและภาคเอกชนจะเพิ่มขึ้นมาก

๒. เมียนมากับประชาคมโลก

๒.๑ นาย Scot Marciel เอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำเมียนมาร์ ได้เน้นย้ำความสำคัญของพัฒนาการทางการเมืองในเมียนมา ทั้งในเรื่องความราบรื่นของการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล กระบวนการสันติภาพ และการสร้างระบบประชาธิปไตยที่รวมทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน (inclusive democracy) โดยสหรัฐฯ พร้อมสนับสนุนการหารืออย่างสร้างสรรค์ (constructive dialogue) ระหว่างรัฐบาลเมียนมากับกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ สหรัฐฯ ยังมีความยินดีที่ได้เห็นการส่งเสริมให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่มีอิสระมากขึ้น อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนที่จะขับเคลื่อนประเทศและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ สหรัฐฯ มีความต้องการที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเมียนมา โดยได้นัดคณะนักธุรกิจสหรัฐฯ ไปเนปิดอว์แล้ว ทำให้นักธุรกิจสหรัฐฯ รับรู้ถึงอุปสรรคด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกัน ก็เล็งเห็นถึงโอกาสทางธุรกิจด้วย โดยสหรัฐฯ พร้อมให้เวลารัฐบาลใหม่ในการทำงานและปรับตัวซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาอย่างน้อย ๖ เดือนจนกว่าจะอยู่ตัว

๒.๒ นาย Nyantha Maw Lin ผู้จัดการบริษัทที่ปรึกษา Vriens & Partner ในเมียนมา มองการเข้ามาของรัฐบาลใหม่ในเชิงบวกและได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ควรมุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการคอร์รัปชัน และผลักดันกระบวนการสันติภาพให้มีความคืบหน้าต่อไป โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๓. โครงสร้างพื้นฐานของเมียนมา

๓.๑ นาย Stephane Lamoureux เจ้าหน้าที่อาวุโสกลุ่มธุรกิจ KBZ กล่าวถึงนโยบายของ KBZ ในการส่งเสริมเมืองดิจิทัล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารทางการเงินที่ทั่วถึง (financial inclusion) โดย KBZ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีต่อระบบการศึกษา และวิศวกรรม รวมไปถึงการพัฒนาระบบไฟฟ้าและเทคโนโลยีซึ่งเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ๆ สำหรับเมียนมาในปัจจุบัน

๓.๒ นาย Mark Bedingham ประธานและ CEO ของบริษัท Singapore Myanmar Investco กล่าวถึงอุปสรรคด้านพลังงานไฟฟ้าของเมียนมาที่ยังไม่มีเสถียรภาพและไม่ทั่วถึงนอกจากนี้ยังได้ให้ความเห็นว่าโครงการปรับปรุงและสร้างถนนจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบทอย่างมากแม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในขณะที่ JICA ก็เข้ามาเสนอโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และนักลงทุน ทั้งนี้ นาย Bedingham มองว่าเมียนมาเป็นตลาดที่น่าลงทุน และที่มีทิศทางการลงทุนที่ดี อีกทั้งยังเสนอแนะให้เมียนมามุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มากขึ้น ปรับปรุงกระบวนการอนุมัติโครงการลงทุนให้มีความรวดเร็วมากขึ้นกว่าในปัจจุบันที่ใช้เวลาราว ๑ เดือน โดยอาจจะมอบอำนาจให้ท้องถิ่นบริหารเครือข่ายไฟฟ้าเอง ปรับปรุงระบบการตรวจลงตราให้ง่ายขึ้นและให้ความสำคัญกับพลังงาน การสร้างถนน การสร้างงาน และการสร้างรายได้

๔. การสนทนาระหว่างนักลงทุนต่างชาติในเมียนมา

๔.๑ นาย Peter Beynon ประธานบริษัท Jardine Matheson ของสหราชอาณาจักรประจำเมียนมา กล่าวถึงโอกาสของการลงทุนระยะยาวในเมียนมาเนื่องจากที่เมียนมามีภูมิศาสตร์ประเทศที่สำคัญ นอกจากนั้นยังเห็นว่ารัฐบาลจะต้องเสริมสร้างภาคการเงินการคลัง ซึ่งรวมถึงภาคธนาคารและระบบประกันภัย โดยต้องมีการหารือกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการที่จะยกร่างกฎหมายใหม่ ๆ และเสริมสร้างกฎระเบียบด้านการลงทุนเพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน

๔.๒ นายบุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ รองประธานอาวุโสบริษัท CP กล่าวว่า กว่า ๒๐ มาแล้วที่บริษัท CP ที่ได้เข้ามาลงทุน และร่วมงานกับเกษตรกร ในเมียนมาและพบว่าเมียนมามีศักยภาพด้านการเกษตรสูง พร้อมทั้งจะเป็นผู้ส่งออกอาหาร เนื่องจากเมียนมามีวัตถุดิบด้านการเกษตรพร้อมอยู่แล้ว ซึ่งหากสามารถขยายขนาด (scale) ในการดำเนินการด้านเกษตรและปศุสัตว์ได้ จะช่วยลดต้นทุนในการผลิตลงได้

๔.๓ นาย Vivek Pathak ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก IFC เมียนมาจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างงาน การพัฒนาพลังงานไฟฟ้า โลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงระบบการคลัง พร้อมกับเรียกร้องให้รัฐบาลสร้างเสถียรภาพด้านนโยบาย บริหารด้วยความโปร่งใส และสอดคล้องกับหลักนิติธรรม

๔.๔ นาย Sunil Seth ประธานบริษัท Tata Sons ของอินเดียประจำเมียนมา กล่าวถึงเมียนมามีศักยภาพในการเป็นศูนย์กระจายสินค้าสู่ตลาดในภูมิภาค และยังมีศักยภาพในด้านพลังงาน โดยหวังว่ารัฐบาลใหม่จะมีการออกนโยบายที่ชัดเจนและมีมุมมองเชิงบวกต่อพัฒนาการด้านเศรษฐกิจในเมียนมา อาทิ การเปิดกว้างของภาคธนาคารและภาคโทรคมนาคมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน อย่างไรก็ตามการพัฒนาบุคลากรยังเป็นอุปสรรคในการทำธุรกิจในเมียนมาโดยเฉพาะบุคลากรด้านการตลาด (sales people)

๕. บทบาทของโทรคมนาคมในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ

๕.๑ นาย Ferry Grijpink หุ้นส่วนบริษัท McKinsey & Company ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของระบบโทรคมนาคมในการพัฒนาด้านสาธารณสุขและการศึกษา

๕.๒ นางสาว Crystal Lee ผู้จัดการ Viber ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวถึงจำนวนผู้ใช้ Viber ในเมียนมาที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยล่าสุด Viber ได้เริ่มปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นภาษาเมียนมา นอกจากนั้น Viber ยังได้ร่วมงานกับรัฐบาลเมียนมาในการพัฒนาเครือข่ายความเชื่อมโยง (connectivity) กับบริษัทโทรคมนาคมอื่น ๆ ในเมียนมาในภาพรวมของตลาดนั้น Viber มองว่าการแข่งขันในภาคโทรคมนาคมของเมียนมามีความยุติธรรม และเป็นการแข่งขันที่ดี (healthy competition)

๕.๓ นาย David Madden ผู้ก่อตั้งและผู้จัดการ Phandeeyar Myanmar Innovation Lab กล่าวถึงการเพิ่มขึ้นของความต้องการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเทคโนโลยีของผู้ประกอบการท้องถิ่น ซึ่งต้องได้รับเงินทุนจากนักลงทุนทั้งชาวเมียนมาและนักลงทุนต่างชาติ เพื่อที่จะให้ชาวเมียนมาเข้าสู่ยุคดิจิทัล นอกจากนั้น นายMaddenสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้เทคโนโลยีมากขึ้น และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสร้าง app ที่มีเนื้อหาภาษาเมียนมา

๖. การสนทนากับนักธุรกิจเมียนมา

๖.๑ นาย Sai Sam Htun ประธานกลุ่มบริษัท Loi Hein มองว่าเศรษฐกิจเมียนมามีศักยภาพในการเติบโตสูง สามารถสังเกตได้จากการเพิ่มขึ้นของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุน การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์อย่างถาวร และธนาคารจากต่างประเทศจำนวน ๙ แห่งที่เปิดดำเนินการในเมียนมาร์ ทั้งนี้ นาย Sai Sam Htunยังอยากเห็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่ชัดเจนของรัฐบาลและเรียกร้องให้มีการให้ข้อมูล และการติดต่อประสานงานระหว่างนักธุรกิจเมียนมากับผู้กำหนดนโยบายให้มากยิ่งขึ้น โดยสิ่งที่ทำให้นักลงทุนเกิดความกังวลในขณะนี้ คือยังไม่มีคำตอบชัดเจนเรื่องนโยบายด้านเศรษฐกิจจากทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม บริษัทยังมีมุมมองในเชิงบวกต่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของเมียนมา

๖.๒ นางสาว Win Win Tint ผู้จัดการ City Mart supermarket กล่าวถึงประสบการณ์ที่ต้องสร้าง Value Chain ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่มีระบบสนับสนุน (support system) สำหรับกิจการ supermarket ในเมียนมาจนถึงปัจจุบัน City Mart ได้ดำเนินธุรกิจในเมียนมาร์มาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว มีร้านค้า ๑๗๐ แห่งใน ๕ เมือง รวมทั้งได้ขยายกิจการไปสู่ห้างสรรพสินค้า โดยนางสาว Win Win Tint เห็นว่า กิจการ supermarket มีศักยภาพในการเติบโตสูง จากรายได้ของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริโภคสินค้ามากขึ้น อย่างไรก็ดี วิถีชีวิตในชนบทยังแตกต่างกับวิถีชีวิตในเมือง จึงยังมีความลำบากในการขยายกิจการไปสู่ชนบท สิ่งที่นางสาว Win Win Tint มีข้อกังวล คือหากบริษัทต่างชาติเข้ามาลงทุนด้าน supermarket จะได้เปรียบบริษัทท้องถิ่นจากสิทธิประโยชน์ด้านภาษี จึงหวังว่า กฎหมายด้านการลงทุนต่างชาติฉบับใหม่จะเอื้อให้บริษัทท้องถิ่นและบริษัทต่างชาติสามารถแข่งขันกันได้อย่างเท่าเทียม (level playing field)

๗. การปฏิรูปภาคการคลังและผลกระทบต่อการลงทุน

๗.๑ นาย Tin Min Htut ผู้อำนวยการบริษัท First Rangoon Corporation ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินของเมียนมา เนื่องจากจะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมา

๗.๒ นาย Simon Makinson หัวหน้า Myanmar Practice Groupบริษัท Allen & Overy มีความกังวลเกี่ยวเรื่องบุคลากรด้านเศรษฐกิจในเมียนมา เนื่องจากเห็นว่า กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่เป็นมืออาชีพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรร่างกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่กำลังจะออกมา

๗.๓ นาง Thiri Thant Mon ผู้ก่อตั้งและผู้จัดการบริษัท Sandanila เห็นว่าธนาคารเมียนมายังขาดการประเมินความเสี่ยงในการปล่อยเงินกู้ อีกทั้งเมียนมายังขาดบุคลากรด้านบัญชีที่เป็นมืออาชีพ นอกจากนั้นการเข้าถึงข้อมูลการเงินที่มีคุณภาพยังทำได้ยาก เนื่องจากยังไม่มีระบบบันทึกหรือวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบ

๗.๔ นาย Sean Turnell อาจารย์จาก Macquarie University ออสเตรเลีย และที่ปรึกษาด้านการคลังของรัฐบาลเมียนมาร์ มีข้อกังวลเรื่องธนาคารเมียนมาที่ไม่ได้มีการประเมินความเสี่ยงจากการให้กู้เงินเช่นกัน
